

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต จำนวน 146 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 จำนวน 69 คน สอดคล้องตามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองได้ผู้สมัครใจ 65 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่าง (sampling random) ด้วยวิธีการจับฉลาก เป็นกลุ่มตัวอย่าง 12 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์
2. แบบวัดการปรับตัวทางสังคม

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. โปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

1.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ เทคนิค เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์

1.3 นำโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างเองโดยได้แนวคิดคือ ความรู้เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการแสดงอารมณ์ การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการตรวจสอบความคิดตามความเป็นจริง การควบคุมตนเอง การแก้ปัญหาด้วยตนเอง การพอใจในสิ่งที่มีอยู่ การมองโลกในแง่ดี ความสามารถของตนเองซึ่งครอบคลุมอยู่ในองค์ประกอบ 5 ข้อ ของศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ มา สร้างกิจกรรมให้สอดคล้องกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ นายแพทย์เทอดศักดิ์ เจริญ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด บุญเรือง และนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 นำโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

1.6 นำโปรแกรมการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ ที่ได้ทดลองใช้ มาปรับระยะเวลาให้เหมาะสมแล้วจึงนำไปดำเนินการวิจัย

2. แบบวัดการปรับตัวทางสังคม

2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการปรับตัวทางสังคมโดยอาศัยแนวทางจากแบบวัดการปรับตัวทางสังคมของ สายพิณ กันพยนต์ (2538) และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำแบบวัดการปรับตัวทางสังคม นำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

2.3 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดการปรับตัวทางสังคมตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีรายชื่ออยู่ในภาคผนวก

2.4 นำแบบวัดการปรับตัวทางสังคม ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงก่อนใช้ในการทดลอง

2.5 นำแบบวัดการปรับตัวทางสังคม ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 58 คน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

2.6 นำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมไปดำเนินการวิจัย

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแบบวัดการปรับตัวทางสังคม

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1. เมื่อถูกครูเรียกออกไปพูดหน้าชั้น ข้าพเจ้าจะรู้สึกคันคอตื้น				
2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีเพื่อนสนิทที่จะปรึกษาเรื่องต่าง ๆ ได้				
3. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่มั่นใจเมื่อต้องเดินคนเดียว				
4. ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจในการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน				
5. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจ				

เกณฑ์การให้คะแนน

ความหมายในทางบวกคือตั้งแต่ข้อที่ 3 , 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 38, 39 และ 40 การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน 4 คะแนน

มาก ให้คะแนน 3 คะแนน

น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

ความหมายในทางลบ คือตั้งแต่ ข้อ 1, 2, 5, 11, 12, 13, 15, 22, 23, 28, 33, 36 และ 37 การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

มาก ให้คะแนน 2 คะแนน

น้อย ให้คะแนน 3 คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน 4 คะแนน

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ (two factor experiment repeated measures on one factor) เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมฝึกความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 12 คน โดยเป็นกลุ่มทดลอง 6 คน และกลุ่มควบคุม 6 คน

	b_1	b_2	b_3
a_1	G_1	G_1	G_1
a_2	G_2	G_2	G_2

ความหมายของสัญลักษณ์

- a_1 แทน กลุ่มทดลอง
- a_2 แทน กลุ่มควบคุม
- b_1 แทน ระยะก่อนการทดลอง
- b_2 แทน ระยะหลังการทดลอง
- b_3 แทน ระยะติดตามผล
- G_1 แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฝึกโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ (กลุ่มทดลอง)
- G_2 แทน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการฝึกโปรแกรมความฉลาดทางอารมณ์ (กลุ่มควบคุม)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต เพื่อขออนุมัติในการศึกษาวิจัย

1.2 ผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต เพื่อแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ในรายละเอียดต่าง ๆ

2. ขั้นตอนการทดลองแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ

2.1 ระยะก่อนการทดลอง ให้นักเรียนทั้งหมดที่เป็นกลุ่มประชากร ได้ทำแบบวัด

การปรับตัวทางสังคมทั้งหมด 40 ข้อ ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วคัดเลือกเฉพาะคะแนนนักเรียนที่มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ได้ 69 คน แล้วสอบถามความสนใจในการเข้าร่วมรับการทดลองครั้งนี้ได้ผู้สมัครใจจำนวนทั้งหมด 65 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน แล้วสุ่มอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน

2.2 ระยะทดลอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2546 ถึง 11 กรกฎาคม 2546 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ 12 ครั้ง ตามขั้นตอน แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ในวันจันทร์, พุธ, ศุกร์ ครั้งละ 1 ชั่วโมง เวลา 15.40-16.40 รวมระยะเวลา 4 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้จัดกิจกรรมใด เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองในวันที่ 11 กรกฎาคม 2546 ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้ทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคม เพื่อเป็นการทดสอบหลังการทดลอง

2.3 ระยะหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองซึ่งทั้งช่วงเวลา 4 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 11 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 8 สิงหาคม 2546 ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมอีกครั้ง เพื่อเป็นการติดตามผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม QBASIC ที่เขียนคำสั่งตามระเบียบวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองตัวประกอบวัดซ้ำ 1 ตัวประกอบและวัดต่างกลุ่มในอีก 1 ตัวประกอบของ ฮาวเวลล์ (Howell, 1997, pp. 458-472)